

Vereniging Natuurmonumenten
T.a.v. de [REDACTED]
Mosselweg 34
8256 RB BIDDINGHUIZEN

VERZONDEN 08 AUG. 2022

Zaaknummer : OD.371338
Behandelaar : de [REDACTED]
Betreft : Wnb aanvraag ontheffing ruimtelijke ingrepen
Locatie : Polder IJdoorn (IJwind en Kleine Polder), gemeente Amsterdam

Geachte [REDACTED],

Op 7 april 2022 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag heeft betrekking op het nemen van natuurherstelmaatregelen in de Kleine Polder en Polder IJwind, beide gelegen in de Polder IJdoorn (gemeente Amsterdam). De werkzaamheden bestaan uit het geschikt maken van kreken, sloten en greppels voor paaiende en jonge vis (dit vooral in deelgebied Polder IJwind), het ontwikkelen van grotere oppervlakte waterriet (in Kleine polder, van belang voor veel watervogels) alsmede het verbeteren en vergroten van plas-dras zones voor steltlopers in Kleine Polder. Voor deze werkzaamheden wordt door de initiatiefnemer, Vereniging Natuurmonumenten, ontheffing gevraagd van de verbodsbepaling genoemd in:

- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de noordse woelmuis (*Alexandromys oeconomicus arenicola*) en de otter (*Lutra lutra*).
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de noordse woelmuis (*Alexandromys oeconomicus arenicola*) en de otter (*Lutra lutra*).
- artikel 3.10, lid 1, onder b van de Wnb voor zover het betreft het opzettelijk beschadigen en vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de hermelijn (*Mustela erminea*), ringslang (*Natrix natrix*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) en wezel (*Mustela nivalis*).

De ontheffing is aangevraagd voor de periode van 1 september 2022 tot en met 1 maart 2024. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer OD.371338.

Besluit

Wij besluiten om op grond van artikel 3.8, lid 1 van de Wnb aan Vereniging Natuurmonumenten ontheffing te verlenen van:

- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de noordse woelmuis en de otter.
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de noordse woelmuis en de otter.
- artikel 3.10, lid 1, onder b van de Wnb voor zover het betreft het opzettelijk beschadigen en vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de hermelijn, ringslang, waterspitsmuis en wezel.

Voorschriften en beperkingen

Aan dit besluit verbinden wij op grond van artikel 5.3, eerste, tweede en derde lid van de Wnb de navolgende voorschriften en beperkingen. Op grond van artikel 5.4, eerste en derde lid, Wnb kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Onder werkzaamheden wordt verstaan alle handelingen die het projectgebied aantasten inclusief de voorbereidende werkzaamheden (inclusief asbestsanering), werkzaamheden die dienen tot het ongeschikt maken van leefgebied, mitigerende en compenserende activiteiten.
4. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Omgevingsdienst Noord-Holland Noord indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen of werkzaamheden dan bedoeld in voorschriften 1 en 2 noodzakelijk zijn.
5. Indien de mitigerende/compenserende maatregelen niet worden toegepast zoals in dit besluit is weergegeven en/of als de ontheffinghouder voornemens is om de werkzaamheden of de planning van de werkzaamheden niet conform de aanvraag uit te voeren, dient contact opgenomen te worden met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
6. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde ontheffing mag langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.
8. De werkzaamheden en voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
9. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen waarin de in de ontheffing genoemde voorschriften zijn opgenomen. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

Meldingsplicht

10. De ontheffinghouder dient minimaal 5 werkdagen voorafgaand aan de werkzaamheden de start van de werkzaamheden te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldformulier 'Formulier start ruimtelijke ingreep' op de website van de OD NHN. Met de melding dient u ook het ecologisch werkprotocol mee te sturen.

Soortspecifieke voorschriften

11. Het ongeschikt maken van het plangebied, of het ongeschikt maken van een deel of delen van het plangebied zoals weergegeven in de inrichtingstekening bijlage 1 bij dit besluit dient minimaal één week voor aanvang van de werkzaamheden uitgevoerd te worden **buiten** de kwetsbare periode van de aangevraagde zoogdiersoorten, welke globaal loopt van 15 maart tot 1 september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze kwetsbare periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige.

¹ Het bevoegd gezag verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de ecologisch deskundige:

- op een HBO-, dan wel of universitaire niveau een opleiding heeft genoten, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond, met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of

zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederlands bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied; en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming.

12. Het ongeschikt maken van het plangebied, of het ongeschikt maken van een deel of delen van het plangebied zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit dient te gebeuren door het verwijderen van opgaande begroeiing, het kort maaien van de vegetatie (max. 10 cm hoog), de vegetatie kort te houden tijdens de werkzaamheden en het maaisel direct af te voeren. Het ongeschikt maken dient te gebeuren buiten perioden van vorst² of een sneeuwdek. Het ongeschikt maken dient in aanwezigheid van een ecologisch deskundige plaats te vinden.
13. Er dient gefaseerd ongeschikt gemaakt te worden, waarbij steeds één kant op gewerkt wordt richting geschikt habitat of een mogelijke vluchtroute wordt behouden.
14. Indien een vluchtroute in stand gehouden wordt, dient deze minimaal 5 meter breed te zijn.
15. Het maaien dient te gebeuren met een messenmaaier. Maaien door te klepelen, chopperen of met behulp van maai/zuigcombinaties is niet toegestaan.
16. Er dient in het werkgebied niet harder gereden te worden dan 10 km/h. Dit geldt voor alle werkzaamheden inclusief alle voorbereidende werkzaamheden.

Hermelijn en wezel

17. Er dient tenminste één marterhoop gerealiseerd te worden op een geschikte plaats voor hermelijn en wezel. De marterhoop dient gerealiseerd te zijn voorafgaand aan de start van de werkzaamheden; deze marterhoop dient tijdens alle werkzaamheden ongemoeid te blijven. De takkenhoop dient te voldoen aan de eisen zoals gesteld in de handreiking 'Beheerwijzer Kleine Marterachtigen (Zoogdiervereniging, versie 1 maart 2018)' en is minimaal twee meter breed, drie meter lang en één meter hoog. De locatie van de marterhoop dient bij startmelding werkzaamheden kenbaar gemaakt te worden.

Noordse woelmuis en waterspitsmuis

18. De ontgraving in beide deelgebieden Polder IJwind en Kleine Polder, zoals weergegeven op de inrichtingstekening bijlage 1 bij dit besluit, dient gefaseerd plaats te vinden. Dit betekent dat bij de eerste ontgravingswerkzaamheden minimaal 20% aan riet in het werkgebied moet blijven staan en deze rietlocaties dienen te grenzen aan plaatsen waar geen ingrepen plaatsvinden. Deze 20% aan riet dient tot en met september 2023 te blijven staan. Pas vanaf oktober 2023 mag deze 20% afgegraven worden.

Otter

19. Direct voorafgaand aan werkzaamheden dient otteronderzoek plaats te vinden. Indien een verblijfplaats van de otter wordt gevonden, dient direct contact te worden gelegd met ODNHN Afdeling Toezicht en Handhaving en dient ter plekke het werk te worden stilgelegd. Het project dient ter plaatse te worden aangepast. In dat geval treedt een otterprotocol zoals opgenomen in bijlage 2 bij deze ontheffing in werking. Indien de verblijfplaats niet in gebruik kan blijven dienen compenserende maatregelen te worden getroffen; het plan daarvoor dient vooraf aan ODNHN Afdeling Regulering Leefomgeving team Natuurbescherming te worden voorgelegd ter goedkeuring.

20. Er wordt alleen overdag gewerkt zonder gebruik te maken van kunstlicht.

Ringslang

21. Broeihopen dienen ongemoeid te worden gelaten bij alle werkzaamheden.

Geldigheid

De ontheffing geldt voor de periode vanaf de datum van verzending tot en met 1 maart 2025.

² Er is sprake van een vorstperiode als vijf dagen achtereenvolgend de gemiddelde temperatuur (gemeten over een etmaal) beneden het vriespunt ligt.

Overwegingen

Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag
- B. Wettelijk kader
- C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag
- D. Slotoverwegingen
- E. Procedure en samenhangende besluiten
- F. Kennisgeving

A. Onderwerp aanvraag

Het plangebied bevat twee terreinen van Natuurmonumenten, te weten Polder IJwind en Kleine Polder. Beide liggen in Polder IJdoorn.

Kleine Polder is een ondiepe vogelplas, die in droge jaren droog kan vallen, die wordt omzoomd door rietland; een deel van dit riet wordt gemaaid, een deel is veenmoeras waarbij het riet jaarrond blijft staan.

IJwind heeft een soortgelijke vorm, alleen is de plas daar kleiner. Door beide gebieden lopen kreken en sloten. Er zijn twee peilvakken in het terrein aanwezig, een voor elk deelgebied. Die worden door stuwen, dammen en kades van elkaar gescheiden. Beide peilvakken worden gevoed door regenwater en kwelwater vanuit het Kinselmeer en het IJmeer.

Het project maakt deel uit van een programma van de provincie Noord-Holland, het Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit, waarin de natuurlijke en recreatieve kwaliteiten van het gebied langs de IJmeerkust tussen Amsterdam en Hoorn worden verbeterd en de beleefbaarheid vergroot. Qua natuurdoelen betekent dit dat de kwaliteiten voor water-, weide-, riet- en kustvogels worden verbeterd. In IJwind worden kreken, greppels en sloten geschikt gemaakt voor paaiende en opgroeiende vis. Daarnaast wordt de botanische kwaliteit van de rietlanden versterkt. In Kleine Polder zijn de maatregelen gericht op verbetering van het leefgebied voor steltlopers.

De werkzaamheden houden in:

- Het ophogen van kades, tot niveaus + 0,2 m en + 0,4 meter boven NAP.
- Afschrappen bovengrond (meerdere locaties in IJwind).
- Het verwijderen van een VOPO pomp.
- Het plaatsen van nieuwe damwanden en een VOPO pomp.
- Er worden nieuwe dammen en duikers geplaatst, soms met schuif; alsmede een schotbalkstuw.
- Er wordt in beide plandeelgebieden geplagd tot verschillende dieptes, variërend van 10 cm tot maximaal 80 cm beneden het huidige maaiveld.
- Er wordt een bestaande peilvakscheiding (in de vorm van een kade) verbreed.
- Er wordt ook struweel verwijderd al dan niet in combinatie met plaggen.
- Er worden watergangen gegraven.

In bijlage 1 is de plankaart opgenomen, waarin alle bovenstaande maatregelen staan weergegeven.

Aangevraagd is om de werkzaamheden vanaf begin september 2022 tot en met 1 maart 2024 uit te voeren. Wij verlenen deze periode tot en met 1 maart 2025 teneinde de ontgravingen te kunnen faseren.

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de noordse woelmuis, otter, ringslang, kleine marterachtigen (hermelijn en wezel) en waterspitsmuis worden beschadigd en/of vernield. Daarnaast kunnen individuen van noordse woelmuis en otter worden verstoord door de werkzaamheden.

In het projectplan van Eelerwoude getiteld 'Projectplan diverse soorten; Polder IJdoorn, Deelgebied Kleine Polder en IJwind', 7 april 2022 zijn maatregelen opgenomen om de effecten te beperken. Er wordt één kant op gewerkt en voorafgaand aan de werkzaamheden worden potentiële leefgebieden ongeschikt gemaakt door deze kort te maaien en het maaisel af te voeren. Indien nodig wordt deze procedure herhaald.

Specifiek voor de otter vindt voorafgaand aan de werkzaamheden een inventarisatie plaats van individuen en mogelijke verblijfplaatsen. Hoewel er individuen in het recente verleden zijn aangetroffen, zijn er tot dusver geen concrete verblijfplaatsen bekend in het plangebied (briefrapport Eelerwoude, 4 juli 2022).

Er zijn enkele broeihopen speciaal voor de ringslang aanwezig. Deze worden ongemoeid gelaten bij alle werkzaamheden.

Echter, ondanks alle maatregelen kunt u niet voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden. Om die reden wordt voor bovenstaande werkzaamheden ontheffing gevraagd van de Wnb.

B. Wettelijk kader

Soorten van de Habitatrichtlijn

De Noordse woelmuis en de otter zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Daarnaast is Noordse woelmuis opgenomen in bijlage I bij het Verdrag van Bonn en bijlage II bij het Verdrag van Bern. Op grond van artikel 3.5 van de Wnb is het onder meer verboden in het wildlevende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn bijlage I bij het Verdrag van Bonn en bijlage II bij het Verdrag van Bern in hun natuurlijk verspreidingsgebied:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.5, lid 1);
- opzettelijk te verstoren (artikel 3.5, lid 2);
- opzettelijk eieren te vernielen of te rapen (artikel 3.5, lid 3);
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen (artikel 3.5, lid 4).

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.5 of artikel 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Tot voortplantings- of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.5, lid 4 van de Wnb worden locaties gerekend waarin zich overwinteringsplaatsen en voortplantingsplaatsen bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau hieronder.

Andere soorten

De hermelijn, wezel, waterspitsmuis en ringslang zijn opgenomen in de bijlage, onderdeel A van de Wnb. Op grond van artikel 3.10 van de Wnb is het verboden:

- in het wild levende dieren van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, van de Wnb, opzettelijk te doden of te vangen (3.10, onderdeel a);
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen (3.10, onderdeel b).

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.10 ten aanzien van dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

In aanvulling op de redenen, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, kan krachtens artikel 3.10, tweede lid, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband houden met handelingen:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang, of
- bestendig gebruik.

Tot vaste voortplantings- of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.10, lid 1, onder b van de Wnb worden locaties gerekend waarin zich overwinteringsplaatsen en voortplantingsplaatsen bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau hieronder.

C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag

Andere bevredigende oplossing

De ingrepen zijn locatiegebonden, het is niet mogelijk om alternatieve maatregelen te nemen om a) de opgroei- en paaimogelijkheden voor vissen te verbeteren en b) plas-dras locaties voor steltlopers te ontwikkelen en c) het plangebied te vernatten.

Ook zijn er geen directe mogelijkheden om buiten het plangebied maatregelen te nemen die soortgelijke effecten sorteren.

Voor de geplande werkzaamheden en inrichting van het plangebied zijn alternatieven met betrekking tot locatie, inrichting, werkwijze en planning derhalve niet mogelijk. De werkwijze is geoptimaliseerd en de planning aangepast aan de kwetsbare periode van de betreffende soorten.

Een andere planning van de werkzaamheden in de tijd gezien is naar uw oordeel niet mogelijk, aangezien dan in kwetsbare perioden van beschermde soorten moet worden gewerkt.

Gezien het voorgaande is er geen mogelijkheid voor een andere bevredigende oplossing.

Met het bovenstaande heeft u naar uw oordeel onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de geplande werkzaamheden. Wij stemmen in met de door u gegeven onderbouwing van de afwezigheid van andere bevredigende oplossingen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

De maatregelen dienen een tweeledig doel, namelijk ten eerste het verbeteren van de paai- en opgroeimogelijkheden voor vissen; hiertoe worden de inrichtingsmaatregelen in Polder IJwind getroffen; er wordt een verbinding verbeterd met het Markermeer, door een kreek aan te leggen. Hiermee wordt tevens de beschikbaarheid vergroot van voedsel van visetende vogels die voor Natura 2000-gebied 'Markermeer-IJmeer' zijn aangewezen. Dit heeft een verbeterend effect op de staat van instandhouding van deze vogelsoorten, en dit is van belang aangezien blijkens het beheerplan (Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023; Markermeer-IJmeer; pagina 25) de voedselbeschikbaarheid van meerdere visetende aangewezen vogelsoorten momenteel een probleem is. In het beheerplan is met name de beperkte beschikbaarheid van spiering als voedsel voor vogels als probleem benoemd. Het plangebied ligt weliswaar buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied 'Markermeer-IJmeer', maar krijgt er door de aanleg van kreken wel een directe verbinding mee.

Ten tweede dienen de maatregelen om rustplaatsen van steltlopers te verbeteren; de maatregelen in Kleine Polder zijn daarop gericht. De staat van instandhouding van de meeste steltlopers (waaronder weidevogels) is slecht. In de directe omgeving zijn reeds broedgebieden voor weidevogels aanwezig, maar zijn er onvoldoende tot geen plas-dras voorzieningen die daarnaast nodig zijn.

In algemene zin hebben de maatregelen tot doel beide polders te vernatten, hetgeen voor de meeste hier voorkomende soorten noodzakelijk is om deze blijvend voor het gebied te behouden.

Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het voornoemde belang voldoende onderbouwd is.

Staat van instandhouding

Otter

Nadat de otter in de jaren '80 was uitgestorven uit Nederland, heeft sinds 2002 een succesvolle herintroductie plaatsgevonden. In een aantal provincies wordt de soort nu weer aangetroffen (met name Noordwest-Overijssel, Friesland, Gelderland en langs de Overijsselse Vecht). Inmiddels is de soort ook in Noord-Holland teruggevonden; niet alleen in het Vechtplassengebied maar ook ten noorden van het Noordzeekanaal. Zo zijn door RAVON in een onderzoek in Polder IJdoorn 2 verse spraints van de otter gevonden, direct ten oosten van het plangebied. Omdat de otter een groot territorium heeft, is er vanuit gegaan dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van de otter.

Hoewel de soort nog erg schaars is, is er wel sprake van vooruitgang in de aantallen, zodanig dat de soort in 2022 niet meer op de rode lijst staat. In 2021 stond hij nog op de rode lijst als 'verdwenen uit Nederland'. Bedreigingen voor de soort zijn nog steeds het verdrinken in fuiken, watervervuiling en verkeer. Herstel van een duurzame populatie in Nederland zal onder meer afhangen van het verbinden van (potentiële) leefgebieden³.

Er zijn geen concrete aanwijzingen voor verblijfplaatsen van de otter in het plangebied.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de otter tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 29 van het Projectplan Diverse soorten, Polder IJdoorn, deelgebied Kleine Polder en IJwind, (Eelerwoude, 22 april 2022). Daarnaast heeft u op 4 juli 2022 een briefrapport over onder meer de maatregelen voor de otter ingediend.

³ <https://www.zoogdierverseniging.nl/otter>.

De werkzaamheden vinden lokaal plaats en zijn tijdelijk. Er kunnen wel individuele dieren worden verstoord door de werkzaamheden. Er worden geen dieren opzettelijk gedood of verwond; direct voorafgaand en tijdens de werkzaamheden vindt begeleiding door een deskundige ecooloog plaats. Daarnaast vindt direct voorafgaand aan de werkzaamheden een inventarisatie plaats naar eventuele verblijfplaatsen van de otter. Mocht daar reden voor zijn, bijvoorbeeld omdat een verblijfplaats wordt aangetroffen, dan wordt het project daarop aangepast.

Er wordt gewerkt buiten de periode 1 maart – 15 juli (het broedseizoen voor vogels is in eerste instantie aangehouden). In de praktijk betekent het werken buiten de kwetsbare periode maart-september. Twee weken voor de start van de werkzaamheden en buiten de kwetsbare periode wordt het werkgebied ongeschikt gemaakt; daarbij wordt de vegetatie kort gemaaid en kort gehouden; bij de maaiwerkzaamheden wordt langzaam gereden. En er wordt alleen bij daglicht gewerkt. Er wordt onderzoek gedaan naar eventuele verblijfplaatsen van de otter; indien een of meer verblijfplaatsen worden aangetroffen treedt een otterprotocol in werking. Dit is opgenomen als bijlage 2 bij deze ontheffing.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden afbreuk doen aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Noordse woelmuis

Over de periode 2013-2018 is de staat van instandhouding in Nederland in de Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019 gerapporteerd als zeer ongunstig, waarbij de populatie en het leefgebied als matig ongunstig zijn beoordeeld en het verspreidingsgebied en het toekomstperspectief als zeer ongunstig. De trend is hierbij ook zeer ongunstig. Behalve in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal neemt de noordse woelmuis in alle gebieden af door concurrentie met andere woelmuissoorten⁴. De verspreiding van de noordse woelmuis in open natuurgebieden is stabiel in de periode 1995-2020, maar laat een matige afname zien in de laatste tien jaar van deze periode⁵. Op provinciaal niveau lijkt er een stabiele trend te zijn van 2008 tot 2019 en een matige toename over de periode 1995 tot 2019⁶. Op lokaal niveau zijn er geen trendgegevens beschikbaar. Wel heeft onderzoek plaatsgevonden naar de verspreiding van de noordse woelmuis in het Wormer- & Jisperveld en Kalverpolder en in het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, waaruit bleek dat de genetische verschillen tussen deze twee gebieden klein zijn, wat mogelijk duidt op voldoende uitwisseling tussen de noordse woelmuizen en daarmee een gezonde populatie en voldoende verbinding van leefgebied⁷.

De noordse woelmuis is gebonden aan natte omstandigheden. De soort is gevoelig voor concurrentie van andere muizensoorten. De soort komt vooral voor in oeverzones langs wateren en in natte graslanden, waarbij dekking belangrijk is. Ecogroen heeft in 2015 onderzoek gedaan naar muizensoorten in Polder IJdoorn. Daarbij zijn in het plangebied in beide plandelen (dus IJwind en Kleine Polder) dieren aangetroffen in cameravallen. Daarna is in 2020 eDNA onderzoek gedaan, waarbij op drie locaties noordse woelmuis blijkt voor te komen. Er is de conclusie getrokken dat het plangebied leefgebied is voor deze soort.

De noordse woelmuis heeft in Nederland nog een aantal geïsoleerde leefgebieden, waaronder het gebied ten noorden van Amsterdam waar het plangebied zich ook bevindt. Verdroging is een negatieve factor voor deze soort, omdat dat tot vestiging van concurrerende muizensoorten leidt. Hierdoor verdwijnt de noordse woelmuis. Het weghalen van dekking leidt ook tot verdwijning van deze soort. De trend is -mede door bovenstaande punten- landsbreed licht negatief. De soort staat als 'kwetsbaar' op de nieuwe rode lijst 2022.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 30 van het Projectplan Diverse soorten, Polder IJdoorn, deelgebied Kleine Polder en IJwind, (Eelerwoude, 22 april 2022). Daarnaast heeft u op 4 juli 2022 een briefrapport over onder meer de maatregelen voor de noordse woelmuis ingediend.

⁴ Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019, Wageningen University & Research

⁵ Fauna van open natuurgebieden, 1990-2020, Compendium van de leefomgeving, d.d. 21 december 2021

⁶ Evaluatie Natura 2000 beheerplan Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Evaluatie van de eerste beheerplanperiode 2016-2022, Sweco, d.d. 16 december 2021

⁷ Evaluatie Natura 2000 beheerplan Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, Evaluatie van de eerste beheerplanperiode 2016-2022, Sweco, d.d. 16 december 2021

Door de werkzaamheden kunnen verblijfslocaties van de noordse woelmuis beschadigd raken of verloren gaan. Daarnaast kunnen individuen worden verstoord door de werkzaamheden. De werkzaamheden vinden lokaal plaats en zijn tijdelijk. Er worden geen dieren opzettelijk gedood of verwond; direct voorafgaand en tijdens de werkzaamheden vindt begeleiding door een deskundige ecooloog plaats. Binnen enkele maanden na uitvoering van de plagwerkzaamheden is er op de geplagde locatie weer een rietbegroeiing aanwezig. Die begroeiing vormt weer geschikt leefgebied (met voldoende dekking) voor de noordse woelmuis. Daarnaast wordt binnen het werkgebied gedurende het eerste jaar van plag- en ontgrondingswerkzaamheden een zone van 20% rietbegroeiing ongemoeid gelaten. Dit wordt pas weggehaald zodra op de eerder ontgronde plaatsen al rietbegroeiing is ontstaan. Omdat grote delen van het plangebied vernat worden, wordt het leefgebied voor de noordse woelmuis op iets langere termijn verbeterd. Gezien het bovenstaande is er geen negatief effect ten aanzien van de staat van instandhouding.

Er wordt gewerkt buiten de periode 1 maart – 15 juli. In de praktijk betekent het werken buiten de kwetsbare periode maart-september. Bij vorst en/of sneeuw wordt ook niet gewerkt. Twee weken voor de start van de werkzaamheden en buiten de kwetsbare periode wordt het werkgebied ongeschikt gemaakt; daarbij wordt de vegetatie kort gemaaid en kort gehouden; bij de maaiwerkzaamheden wordt langzaam gereden. En er wordt alleen bij daglicht gewerkt.

De door u voorgestelde maatregelen zijn op hoofdlijnen voldoende. Ter aanvulling hebben wij extra voorschriften opgenomen. Om tijdens de werkzaamheden voldoende leefgebied intact te laten, nemen wij het voorschrift op dat 20% rietbegroeiing het eerste werkjaar blijft staan (voorschrift 18). Zodra op de ontgronde/geplagde zones weer rietbegroeiing is gevormd (binnen enkele maanden is dat het geval; in de praktijk is dat begin 2023) mag de 20% verwijderd worden. Wij nemen ook een voorschrift op, dat bij alle werkzaamheden ten hoogste 10 km/h gereden mag worden (voorschrift 16). Hierdoor wordt doden van dieren voorkomen. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden afbreuk doen aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Hermelijn en wezel

De kleine marterachtigen wezel en hermelijn zijn in Noord-Holland niet vrijgesteld van ontheffingplicht. Beide soorten gaan achteruit en worden zeldzamer. Hermelijn heeft een voorkeur voor een vochtige omgeving, terwijl de wezel meer droge habitats prefereert. Echter de soorten kunnen gezamenlijk voorkomen.

Voor beide soorten geldt dat voldoende aanbod van prooidieren en voldoende dekking, in een bij voorkeur afwisselend landschap, de belangrijkste ecologische vereisten zijn. Voor het overige kunnen de soorten in zeer verschillende habitats gevonden worden.

Voor beide soorten is een negatieve trend gesignaleerd. De soorten zijn moeilijk te onderzoeken, omdat ook bij aanwezigheid de dieren vaak niet gesignaleerd worden in onderzoek met cameravallen en dergelijke.

Met name in de buitenkant van de op te hogen dijken, waar de dijk is bekleed met basaltblokken, kunnen blijkens de natuurtoets verblijfplaatsen van beide marterachtigen voorkomen. De dijk kan foerageergebied zijn voor beide soorten, terwijl beide polders met name voor de vochtminnende hermelijn kunnen fungeren als foerageergebied. De dijk wordt verbreed en opgehoogd, aan de landzijdige kant. Beschadiging of vernietiging van verblijfplaatsen is echter niet uit te sluiten (Projectplan diverse soorten, pagina 19).

Wezel

De wezel komt met uitzondering van de Waddeneilanden in heel Nederland voor, maar minder dan vroeger⁸. De trend in aantallen van de wezel in agrarisch gebied is onzeker⁹. De verspreiding van de wezel in Nederland is op landelijke schaal niet heel sterk gewijzigd tussen de periode 2000-2014 en 2015-2019, al lijkt de wezel wel iets 'schaarser' te worden¹⁰.

De wezel komt blijkens een onderzoek van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier in het kader van versterking van de Markermeerdijken (getiteld: *Nader onderzoek kleine marterachtigen Markermeerdijken, Ecogroen 2016*) sporadisch in de omgeving van het plangebied voor. Er worden aan de hand van de resultaten van het cameravallenonderzoek orde grootte maximaal 5 tot 20 dieren in de zone tussen Durgerdam en Uitdam verwacht. De aantallen kunnen per seizoen wisselen. De zone Durgerdam-Uitdam is veel langer dan het plangebied, maar het plangebied ligt wel in deze zone. In het onderzoek is aangegeven dat voor de hermelijn vooral de buitendijkse zone van de dijk van belang is als verblijfplaats en foerageergebied, met name omdat daar een bedekking van basaltblokken aanwezig is. De verblijfplaatsen bevinden zich dan in de openingen tussen basaltblokken; het terrein is vooral geschikt als er vervolgens ruige begroeiingen met veel dekking bij voorkomen. Aangegeven is dat de dichtheid aan wezels in het gebied Durgerdam-Uitdam lager is dan die van hermelijn.

In de natuurtoets van Eelerwoude is aangegeven dat met name bij het verwijderen van houtige opslag en struweel het vernietigen van verblijfplaatsen niet kan worden uitgesloten (Toetsing Wet natuurbescherming, Polder IJdoorn, deelgebied Kleine Polder en IJwind, pagina 20). In het Projectplan diverse soorten, Polder IJdoorn, deelgebied Kleine Polder en IJwind, is aangegeven dat verblijfplaatsen voornamelijk aan de buitendijkse zijde van de dijk worden verwacht, in de ruimtes tussen basaltblokken (pagina 12). Op pagina 19 van dit rapport wordt aangegeven dat het vernietigen van verblijfplaatsen niet kan worden uitgesloten.

Aantasting van foerageergebieden en migratieroutes is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen nesten, voortplantings- of rustplaatsen van de wezel worden beschadigd of vernield. De wezel staat als 'gevoelig' op de rode lijst; de soort lijkt achteruit te gaan.

De wezel komt in principe overal in cultuur- en natuurlandschappen voor, met name in drogere terreinen; er moet voldoende dekking zijn en voldoende prooien; met name woelmuizen worden gegeten. De wezel kan hierdoor aanwezig zijn in de werkgebieden en ook daarbuiten. Dit is ook in de habitatgeschiktheidsbeoordeling als zodanig geconcludeerd. Onder meer kunnen holen van mollen, ratten en/of muizen in het plangebied worden gebruikt. Door de werkzaamheden kunnen verblijfslocaties van de wezel beschadigd raken of verloren gaan. De werkzaamheden vinden lokaal plaats en zijn tijdelijk. Er worden geen dieren opzettelijk gedood of verwond; direct voorafgaand en tijdens de werkzaamheden vindt begeleiding door een deskundige ecoloog plaats. Gezien het bovenstaande is er geen negatief effect ten aanzien van de staat van instandhouding.

Hermelijn

De verspreidingsgegevens van de hermelijn laten zien dat de hermelijn in de periode 2015 - 2019 schaars is geworden in grote delen van Zeeland, Noord-Brabant, Limburg, Gelderland, Overijssel, Flevoland en Drenthe¹¹. De hermelijn is in de jaren '80 verdwenen uit de duingebieden van Noord-Holland, dit wordt gerelateerd aan de komst van de vos (Mulder, 1990). Er is nog geen sprake van herstel binnen de duingebieden. De Harger- en Pettemerpolder en Waterland zijn zwaartepunten in de verspreiding. Natuurterreinen en extensief gebruikte agrarische gebieden maar ook nieuw aangelegde recreatieterreinen, parken, bossen en andere groenstructuren zijn plaatsen waar de hermelijn voorkomt¹². De staat van instandhouding is niet goed bekend bij deze lastig te onderzoeken vooral nacht actieve en zeer beschermd levende soort. Toch kan aangenomen worden door het verlies van leefgebied in de vorm van kleinschalige cultuurlandschappen, verkeer- en (sporadische) kattenslachtoffers, het afnemen van konijnaantallen en de gegevens van waarnemingen dat de staat van instandhouding ongunstig is¹³.

⁸ <https://www.zoogdierverseniging.nl/de-wezel-mustela-nivalis>

⁹ Fauna van het agrarisch gebied, 1990-2016, Compendium voor de Leefomgeving, d.d. 1 juni 2018, bron: www.clo.nl/indicatoren/nl1580-trend-fauna-agrarisch

¹⁰ Verdwijnt de hermelijn uit Nederland?, Zoogdierverseniging, Natura Today, d.d. 28 november 2019, bron: <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=25685>

¹¹ Verdwijnt de hermelijn uit Nederland?, Zoogdierverseniging, Natura Today, d.d. 28 november 2019, bron: <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=25685>

¹² Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren

¹³ Verdwijnt de hermelijn uit Nederland? | De Zoogdierverseniging

Volgens de Rode lijst zoogdieren 2020 wordt de landelijke populatiegrootte geschat op 20.640 voortplantende dieren, wat leidt tot zeldzaamheidsklasse vrij zeldzaam. De soort plant zich voort in 516 atlasblokken, wat leidt tot de lichtere zeldzaamheidsklasse. De trend van de verspreiding is sinds 1950 afgenomen met 66%, wat leidt tot trendklasse sterk afgenomen. Vanwege het ontbreken van betrouwbare gegevens over de populatiegrootte rond 1950 kan de verandering in populatiegrootte niet worden geschat. Aangenomen wordt dat de verandering in populatiegrootte in dezelfde trendklasse valt als de verandering in verspreiding.

De hermelijn komt blijkens een onderzoek van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier in het kader van versterking van de Markermeerdijken (getiteld: *Nader onderzoek kleine marterachtigen Markermeerdijken, Ecogroen 2016*) sporadisch in de omgeving van het plangebied voor. Er worden aan de hand van de resultaten van het cameravallenonderzoek orde grootte maximaal 10 tot 40 dieren in de zone tussen Durgerdam en Uitdam verwacht. De aantallen kunnen per seizoen wisselen. De zone Durgerdam-Uitdam is veel langer dan het plangebied, maar het plangebied ligt wel in deze zone. In het onderzoek is aangegeven dat voor de hermelijn vooral de buitendijkse zone van de dijk van belang is als verblijfplaats en foerageergebied, met name omdat daar een bedekking van basaltblokken aanwezig is. De verblijfplaatsen bevinden zich dan in de openingen tussen basaltblokken; het terrein is vooral geschikt als er vervolgens ruige begroeiingen met veel dekking bij voorkomen. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat hermelijn in het gebied tussen Durgerdam en Uitdam in hogere dichtheden voorkomt dan de wezel.

De hermelijn komt in heel Nederland voor, in verschillende cultuur- en natuurlandschappen, in overwegend vochtiger omstandigheden dan de wezel; voorwaarde is dat er voldoende prooien zijn en er voldoende dekking is. Hierdoor kan de hermelijn aanwezig zijn in de werkgebieden en ook daarbuiten. Dit is ook in de habitatgeschiktheidsbeoordeling als zodanig geconcludeerd. Onder meer kunnen holen van mollen, ratten en/of muizen in het plangebied worden gebruikt. Door de werkzaamheden kunnen verblijfslocaties van de hermelijn beschadigd raken of verloren gaan. De werkzaamheden vinden lokaal plaats en zijn tijdelijk. Er worden geen dieren opzettelijk gedood of verwond; direct voorafgaand en tijdens de werkzaamheden vindt begeleiding door een deskundige ecooloog plaats. Gezien het bovenstaande is er geen negatief effect ten aanzien van de staat van instandhouding.

In de natuurtoets van Eelerwoude is aangegeven dat met name bij het verwijderen van houtige opslag en struweel het vernietigen van verblijfplaatsen niet kan worden uitgesloten (Toetsing Wet natuurbescherming, Polder IJdoorn, deelgebied Kleine Polder en IJwind, pagina 20). In het Projectplan diverse soorten, Polder IJdoorn, deelgebied Kleine Polder en IJwind, is aangegeven dat verblijfplaatsen voornamelijk aan de buitendijkse zijde van de dijk worden verwacht, in de ruimtes tussen basaltblokken (pagina 11). Op pagina 19 van dit rapport wordt aangegeven dat het vernietigen van verblijfplaatsen niet kan worden uitgesloten.

Aantasting van foerageergebieden en migratieroutes is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen nesten, voortplantings- of rustplaatsen van de hermelijn worden beschadigd of vernield. De hermelijn staat als 'kwetsbaar' op de nieuwe rode lijst over 2022. De soort lijkt achteruit te gaan.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op beide martersoorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 29 van het Projectplan Diverse soorten, Polder IJdoorn, deelgebied Kleine Polder en IJwind, (Eelerwoude, 22 april 2022).

Er wordt gewerkt buiten de periode 1 maart – 15 juli. In de praktijk betekent het werken buiten de kwetsbare periode maart-september. Twee weken voor de start van de werkzaamheden en buiten de kwetsbare periode wordt het werkgebied ongeschikt gemaakt; daarbij wordt de vegetatie kort gemaaid en kort gehouden; bij de maaiwerkzaamheden wordt langzaam gereden. En er wordt alleen bij daglicht gewerkt.

De door u voorgestelde maatregelen zijn op hoofdlijnen voldoende. Ter aanvulling hebben wij extra voorschriften opgenomen. Omdat beschadiging of vernietiging van een of meer verblijfplaatsen niet kan worden uitgesloten, nemen wij het voorschrift op dat er tenminste één marterhoop gerealiseerd dient te worden op een geschikte locatie (voorschrift 17). Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden afbreuk doen aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis heeft een versnipperde verspreiding in Nederland. De soort komt het meest voor in de waterrijke provincies van Nederland. Waar de soort voorkomt is hij meestal niet in grote aantallen aanwezig. De verspreiding over de periode 1995-2018 is stabiel, waarbij er in de laatste tien jaar van deze periode een matige toename te zien is¹⁴.

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Ook wordt hij veelvuldig aangetroffen langs de binnenduinrand, natuurlijke duinmeren en kunstmatige infiltratiegebieden. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig en waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden. Bovendien moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten. De soort kan het gehele jaar aangetroffen worden.

De soort is moeilijk te monitoren en wordt gezien zijn verborgen leefwijze weinig gevangen in onderzoeken met life traps.

De soort staat op de Rode lijst als 'kwetsbaar'. Dit komt onder meer door verwijdering van oevervegetaties (en daarmee de dekking voor deze soort), door verlaging van grondwaterpeilen en door watervervuiling. In Noord-Holland komt de soort relatief veel voor, door de ruime aanwezigheid van waterwegen met voldoende dekking van oevervegetaties. Dit geldt ook voor de Kop van Noord-Holland.

Aantasting van foerageergebieden en migratieroutes is verboden indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen vaste voortplantings- of rustplaatsen van de waterspitsmuis worden beschadigd of vernield.

In 2015 heeft Ecogroen onderzoek gedaan naar muizen in en rond het plangebied. Daarbij zijn op verschillende locaties waterspitsmuizen gevangen, in het plangebied ook in de Kleine Polder (en daarnaast bij de Baai van Durgerdam buiten het plangebied). Gezien de vangsten en gesteldheid van het plangebied, en het feit dat het plangebied sinds 2015 niet is veranderd, wordt er vanuit gegaan dat het plangebied leefgebied voor deze soort is.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de waterspitsmuis tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 30 van het Projectplan Diverse soorten, Polder IJdoorn, deelgebied Kleine Polder en IJwind, (Eelerwoude, 22 april 2022).

Door de werkzaamheden kunnen verblijfslocaties van de waterspitsmuis beschadigd raken of verloren gaan. De werkzaamheden vinden lokaal plaats en zijn tijdelijk. Er worden geen dieren opzettelijk gedood of verwond; direct voorafgaand en tijdens de werkzaamheden vindt begeleiding door een deskundige ecooloog plaats. Na uitvoering van de plagwerkzaamheden is binnen enkele maanden weer een rietbedekking aanwezig, die geschikt leefgebied is (met voldoende dekking) voor de waterspitsmuis. Omdat grote delen van het plangebied vernat worden, wordt op iets langere termijn het leefgebied van de waterspitsmuis verbeterd. Daarnaast wordt binnen het werkgebied gedurende het eerste jaar van plag- en ontgrondingswerkzaamheden een zone van 20% rietbegroeiing ongemoeid gelaten. Dit wordt pas weggehaald zodra op de eerder ontgronde plaatsen al rietbegroeiing is ontstaan. Gezien het bovenstaande is er geen negatief effect ten aanzien van de staat van instandhouding.

Er wordt gewerkt buiten de periode 1 maart – 15 juli. In de praktijk betekent het werken buiten de kwetsbare periode maart-september. Bij vorst en/of sneeuw wordt ook niet gewerkt. Twee weken voor de start van de werkzaamheden en buiten de kwetsbare periode wordt het werkgebied ongeschikt gemaakt; daarbij wordt de vegetatie kort gemaaid en kort gehouden; bij de maaierwerkzaamheden wordt langzaam gereden (max. 15 km). En er wordt alleen bij daglicht gewerkt.

¹⁴ Fauna van zoet water en moeras, 1990-2018, Compendium van de Leefomgeving, d.d. 17 december 2019, bron: <https://www.clo.nl/indicatoren/ni1577-trend-zoetwater-fauna---living-planet-index>

De door u voorgestelde maatregelen zijn op hoofdlijnen voldoende. Ter aanvulling hebben wij extra voorschriften opgenomen. Om tijdens de werkzaamheden voldoende leefgebied intact te laten, nemen wij het voorschrift op dat 20% rietbegroeiing het eerste werkjaar blijft staan (voorschrift 18). Zodra op de ontgronde/geplagde zones weer rietbegroeiing is gevormd (binnen enkele maanden is dat het geval; in de praktijk is dat vanaf begin 2023) mag de 20% verwijderd worden. Wij nemen ook een voorschrift op, dat bij alle werkzaamheden ten hoogste 10 km/h gereden mag worden (voorschrift 16). Hierdoor wordt doden van dieren voorkomen. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden afbreuk doen aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ringslang

De ringslang is een watergebonden slang, die ook drogere plaatsen nodig heeft om op te warmen. In het plangebied zijn beide habitats aanwezig, waarbij de dijken kunnen worden gebruikt om op te warmen. Er zijn in het plangebied enkele speciaal voor de ringslang gecreëerde broeihopen op de dijk aanwezig (tussen Kleine Polder en IJwind in); van één van die broeihopen is in 2019 nog massaal gebruik aangetoond; er zijn toen bijna 500 dieren waaronder juvenielen aangetroffen. De waterrijke delen van het plangebied worden als leef- en foerageergebied gebruikt. De soort is vrij zeldzaam, en staat als 'kwetsbaar' op de rode lijst. Volgens Ravon vertoont de langjarige trend van de ringslang een matige toename, waarbij de laatste 10 jaar onzeker is¹⁵. Voor de periode 1994-2017 is het populatie aantal stabiel, waarbij de laatste tien jaar (2008-2017) een matige afname is waargenomen¹⁶.

Door de werkzaamheden kan niet worden uitgesloten dat verblijfslocaties van de ringslang beschadigd raken of verloren gaan. De werkzaamheden vinden lokaal plaats en zijn tijdelijk. Er worden geen dieren opzettelijk gedood of verwond; direct voorafgaand en tijdens de werkzaamheden vindt begeleiding door een deskundige ecooloog plaats. Na uitvoering van de plagwerkzaamheden is binnen enkele maanden weer een rietbedekking aanwezig, zodat binnen korte tijd het gehele plangebied weer geschikt is als leefgebied voor de ringslang. Omdat grote delen van het plangebied vernat worden, wordt op iets langere termijn het leefgebied van de ringslang verbeterd. Gezien het bovenstaande is er geen negatief effect ten aanzien van de staat van instandhouding.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de ringslang tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 31 van het Projectplan Diverse soorten, Polder IJdoorn, deelgebied Kleine Polder en IJwind, (Eelerwoude, 22 april 2022).

Er wordt gewerkt buiten de periode 1 maart – 15 juli (broedseizoen). In de praktijk betekent het werken buiten de kwetsbare periode maart-september. Twee weken voor de start van de werkzaamheden en buiten de kwetsbare periode wordt het werkgebied ongeschikt gemaakt; daarbij wordt de vegetatie kort gemaaid en kort gehouden; daarbij wordt één kant op gewerkt; bij de maaiwerkzaamheden wordt langzaam gereden. En er wordt alleen bij daglicht gewerkt. Aanwezige broeihopen worden tijdens de werkzaamheden ongemoeid gelaten. U stelt dat niet in het winterhabitat van de ringslang gewerkt wordt, omdat ringslangen vrijwel alleen overwinteren in de ruimtes tussen basaltblokken, aan de buitenzijde van de dijk waar niet gewerkt wordt (briefrapport Eelerwoude, 4 juli 2022, pagina 2).

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden afbreuk doen aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor wij u ontheffing verlenen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen.

¹⁵ <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/ringslang>

¹⁶ Trend van reptielen, 1990-2017, d.d. 28 mei 2018, Compendium voor de Leefomgeving, bron: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1384-aantalsontwikkeling-van-reptielen>

Gesignaleerde soorten

Wij willen u erop wijzen dat in het bij de aanvraag gevoegde natuurwaardenonderzoek melding wordt gemaakt van de (mogelijke) aanwezigheid van de rugstreeppad in of in de nabije omgeving van het plangebied. U heeft er echter voor gekozen om voor deze soorten geen ontheffing aan te vragen. Wij willen u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soorten dient aan te vragen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Wij wijzen u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Wnb. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

D. Slotoverwegingen

Wij wijzen u erop dat als u werkzaamheden inclusief de mitigatie en compensatie niet conform de aanvraag uitvoert, zonder daarvoor een ontheffing of goedkeuring te hebben verkregen, u mogelijk in overtreding bent van de Wnb. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

Verloop termijn ontheffing

Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vijf maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

E. Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze ontheffing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de Wnb en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

F. Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op de website Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de [redacted] via [redacted] of [redacted]@odnhn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
name de [redacted]

[redacted]
Afdelingsmanager Regulering Leefomgeving
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Bijlage: 1. Plankaart
2. otterprotocol.

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

U kunt ook digitaal een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland. Kijkt u daarvoor op: https://www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten. Voor het indienen van een digitaal bezwaarschrift moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD).

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet. Indien onverwijld spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.

Werken buiten kwetsbare periode otter

De kleine jongen zijn het kwetsbaarst, dit betreft dan ook de kwetsbare periode. In principe kunnen otters het hele jaar door jongen krijgen, maar er is een piek in het voorjaar en de zomer. De meest kwetsbare periode voor de otter zijn de maanden april t/m september. Afhankelijk van het seizoen en de weeromstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn.

Verstoringsafstand

Bij het uitvoeren van de maaiwerkzaamheden en de graafwerkzaamheden wordt één kant opgewerkt om de dieren de kans te geven zelf het gebied te verlaten. Langs de randen van het plangebied worden ruige (en schrale) randen gecreëerd en/of behouden. Voor de verstoringsafstand zijn dezelfde afstanden aangehouden als voor de bever. Als blijkt dat een otterverblijfplaats in de directe omgeving van het plangebied aanwezig is dan wordt het werk op de betreffende locatie stil gelegd (met een zone van 20 meter rondom). Als vanwege de werkzaamheden een verblijfplaats mogelijk vernietigd wordt, wordt dit voorkomen door het ontwerp aan te passen:

In geval van werkzaamheden of activiteiten binnen 20 meter van een oeverhol:

- in de periode september tot en met april activiteiten of werkzaamheden gefaseerd uit te voeren: minimaal 2/3 deel blijft ongemoeid;
- activiteiten of werkzaamheden in het waterdeel en de natte oever (schonen, baggeren) niet uit te voeren vanaf de oever waar zich het oeverhol bevindt.

In geval van werkzaamheden of activiteiten binnen 20 meter (oeverlengte) van het oeverhol en binnen 20 meter van de overgang water-land (oeverbreedte):

- in de periode september tot en met april activiteiten of werkzaamheden gefaseerd uit te voeren: minimaal 1/3 deel blijft ongemoeid.